

X 2316419

II g
580

DE

CVRA GRAECORVM
VETERVM

QVAM IN EDVCATIONEM FILIO-
RVM IMPENDERVNT
PAVCA PRAEFATVS

IVVENES BONIS LITTERIS
DEDITOS

AD AVDIENDAS IN CAROLINO
ANTIQVITATES GRAECAS
INVITAT HVMANITER

M. IO. DAVID HEVMANNVS,
COLLEGII CAROLINI PROFESSOR EXTRA ORDINEM PVBLICVS,
ET GYMNASII DVCALIS CATHARINIANI
CONRECTOR.

BRVNSVIGAE LITTERIS MEYERIANIS.

1745

CVRYA GVAL WRYE

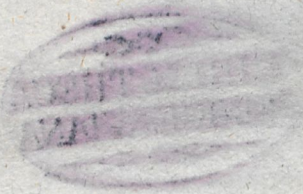
WRYE

CVRYA GVAL WRYE

CVRYA GVAL WRYE

CVRYA GVAL WRYE

CVRYA GVAL WRYE

Q. B. V. D.

Antiquissimae quaeque gentes, quibus curae cordique fuit salus publica, omnem curam, cogitationem ac studium in eo collocarunt, ut iuuentus iis artibus, sine quibus respublica florere non posse videbatur, instrueretur atque imbueretur quam optime. Litterarum monumenta, quae ad tempora nostra peruenerunt, satis illud docent, nec quenquam, qui accuratiore ea triuerit lectione, id negaturum esse confido. Ego quidem huic tempori conueniens esse puto, pauca de veterum Graecorum ratione liberorum suorum educandorum proferre in medium. Ut enim Graeci alias gentes doctrinae sapientiaeque studiis longe anteibant, sic in formandis filiorum ingeniis, quo aliquando in commune possent consulere, omnes cogitationes figere videbantur. Pueros, quam primum incedere poterant, paedagogorum fidei tradebant atque committebant, qui eos comitabantur, nec vnquam a suo latere discedere patiebantur: qua ratione et illorum sanitati, ne ea quicquam detrimenti caperet, consulebatur. Iidem illorum actiones diligenter animaduertebant, ne quicquam susciperent, quod decore aut honesto repugnaret, et, si perperam aliquid fecerant, puerorum mores corrigebant, et eos monendo, hortando castigandoque a vitiis reuocabant, animosque virtutis ac honestatis amore imbuebant. Vnusquisque curam hanc, quam Graeci ad educandos pueros adhibendam curarunt, omni laude dignam habebit, qui modo perpendit, pueros solos relictos perulantiae, somnolentiae, lasciuiae, aliisque vitiis plerumque litare. Ac tandem paedagogos in Grammaticorum scholam illos deducere, finitaque illa domum reducere oportebat: quo pacto illis nulla copia ludi litterarii negligendi aut discurrendi dabatur. Grammatici pueros legendi recte ac scribendi artem docebant. Aristoteles enim Grammaticam *ἐπισήμην τῆ ἀναγιωσκῆς καὶ γράφῃς* definiit. Quod autem ad illius partes attinet, alii eas augent, alii minuunt. Ex ipsa definitione partes quam optime posse

se constitui, puto. Prima agit de vocum recta pronuntiatione, quam ὀρθο-
 ἐπειαν, altera de recte scribendi facultate, quam ὀρθογραφίαν appellabant. ὀρ-
 θοπέεια vel voces simplices vel cum aliis coniunctas considerat. Si tantum
 simplices, ad illam ἀναλογίαν, ἀνομαλίαν et προσωδίαν, si autem coniunctas,
 συντάξιν referebant. Successu autem temporis Grammatici omnes illas, quae
 ad Philologiam pertinebant, sibi vindicabant artes, maioremque Gramma-
 ticae dabant operam. Ex quo aliae eius diuisiones sunt enatae, quas tan-
 tum nominasse sufficiat. Alia quippe erat Grammatica methodica a)
 siue technica, quae auditores paulo exercitiores postulabat; alia
 exegetica siue historica, b) quae vel obscuritates in verbis vel
 rebus latentes explicabat, ac tandem critica c) seu mixta, quae emenda-
 tione correctioneque auctorum constabat. QVINTILIANVS d) has par-
 tes Grammaticas videtur agnoscere, Haec igitur, inquit, professio scilicet
 grammatica, cum breuissime in duas partes diuidatur, recte loquendi scientiam et
 poëtarum enarrationem; plus habet in recessu, quam fronte promittit. Nam et scri-
 bendi ratio conjuncta cum loquendo est, et enarrationem praecedat emendata lectio, et
 mixtum his omnibus est iudicium: quo quidem ita seuerè sunt vsi veteres Grammati-
 ci, ut non versus modo censoria quadam virgula notare et libros, qui falso videntur
 inscripti, tanquam subditicios submonere familia permisissent sibi: Sed auctores alios
 in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero. Cicero e) grammaticis
 tribuit poëtarum pertractationem, historiarum cognitionem, verborum interpretatio-
 nem, pronuntiandi quendam sonum. Qui prima tantum litterarum elementa
 artisque grammaticae primordia docebant pueros, eos alii vocant Gramma-
 tistas; qui autem grammaticae partes modo dictas tractabant, secundum ex-
 cellentiam appellant Grammaticos. Sunt, qui litterarum, inquit Suetonius, f)
 a litteratore distinguunt, ut Graeci Grammaticum a Grammatista: et illum quidem
 absolute, hunc mediocriter doctum existiment, quorum opinionem Orbilius etiam ex-
 emplis confirmat. Quod si igitur discrimen illud inter Grammatistam et Gram-
 maticum factum admittimus, nemo facile constituet, ad quam classem
 Phemius, Homeri praeceptor, et Thestocides, qui eodem fere tempore floruit,
 scholaeque doctor fuit, sint g) referendi. Eruditio vero, quam Graeci in
 Gram-

a) Vid. Sextus Empiricus L. I. c. IV. §. 91. 92.

b) l. c. cap. III.

c) L. I. adv. Gramm. c. III. §. 79.

d) Instit. orat. l. IV. 2. sq.

e) de Orat. L. I.

f) de illustr. Gramm. IV. 3.

g) Vtriusque mentionem facit Herodotus in Vita Homeri.

Grammaticorum scholis addiscebant, sola parum utilitatis attulisset publicae rei, nisi cum aliis disciplinis eam coniunxissent. Qui itaque illam aliquando capeffere volebant, Rhetorum obibant scholas quam diligentissime, vt apte ornatque dicere, plebemque imperitam, apud quam dicendi facultas plurimum valet, continere, suasque in partes pertrahere possent. Tria erant dicendi genera, in quibus sese exercebant: primum, quo suadebant aut dissuadebant; alterum, quo laudabant aut vituperabant; tertium, quo accusabant aut defendebant. *Quod qui faciebant, vt verbis Ciceronis h) vtar, plurimum gratiae consequantur, latissimeque eorum manabat industria.* Linguarum autem licet cognitio atque eloquentia magnam habeant utilitatem pariter ac iucunditatem, multo tamen maior vtraque est, si studium sapientiae i. e. philosophia, voluntatisque ac intellectus accedit emendatio. Filii itaque Graecorum scholas Philosophorum frequentabant, et praeceptis bene beateque viuendi imbuebantur. In omnibus fere Graeciae vrbibus celebrioribus philosophi iuuentutem docebant, illique viam ad consequendam felicitatem muniabant. Athenis tamen in primis studium philosophicum vigeat et quasi certatim excolebatur. Tria ibi Gymnasia magnam celebritatem sunt consecuta, *Academia* scilicet, quam Plato occupauerat, academicorumque erat antesignanus; *Lyceum*, in quo Aristoteles docebat, qui peripateticorum auctor extitit; et *Stoa*, quam Zeno sibi elegerat, nomenque suis discipulis dabat Stoicorum. Aemulatio alios quoque accendebat, vt suum nomen celebrius illustriusque facerent, penitusque se philosophiae darent: ex quo factum est, vt plures philosophorum sectae ac disciplinae, quas omnes enumerare nimis foret longum, sint exortae. Corinthi suum habebant Gymnasium Cynici, quod *Cranium* vocabatur, quodque *Dicaearchus* illustrauit. In insula Rhodo aequae Gymnasium famam celebritatemque consecutum est maximam, quod Pompeius ille Magnus ex Asia victor rediens ingressus philosophos de rebus variis subtiliter disputantes audiuit, et postea Possidonio grauiter aegrotanti domi dedit operam, qui lectulo licet affixus nihilo tamen fecius doctae copioseque argumentum illud, nihil esse bonum, nisi quod honestum, exposuit. Singula Gymnasia suos habebant praefectos, quos apud discipuli nomina sua profitebantur: quo facto postea aliud frequentare, liberum eis haud fuisse videtur. Caeterum cum historia rerum gestarum memoriam conseruet, lectoresque suos iis praeceptis, quae ad rem administrandam publicam faciunt, largiter impertiat, ac exempla aut fugienda aut sectanda suppeditet; graecorum iuuentus litteris de-

h) de off. II. XIX. 5.

dita nec illam negligebat, immo summo studio tractabat, scholasque historiorum frequenter adibat. Historiae utilitatem grauer commendat Plutarchus i): *Ne id quidem, inquit, ignorent parentes eam partem institutionis, quae memoriam excollit, non ad eruditionem modo conducere, sed ad actiones ciuiles non modicum asserre adiumentum. Nam praeteritarum actionum memoria exemplar praebet bene consulturo de futuris.* A Cicerone k) vocatur *testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis.* Lucianus *ισοκίας ἔργον καὶ τέλος τὸ χρήσιμον* recte habet. Ex litterarum studiis ad gubernacula rei sedentes publicae ad eam bene administrandam magna capere emolumentum, nemo, credo, vocabit in dubium. Nec tamen illa satis felix esse posset, si aliae artes atque exercitia penitus abiicerentur. Quare alii ad mercaturam faciendam, quae vnus generis non fuit, appellebant animum. Mercium, quibus egebant, inuectio vel iumentorum vel nauium ope fiebat; illam *φορτηγίαν*, hanc *ναυκληρίαν* vocabant. Illa autem mercatura, quae in vendendis commutandisque frugibus in terra patria genitis verfabatur, *παράσις* nominabatur. Sine agrorum cultura, qua nihil dulcius, nihil vberius fingi potest, vitam tolerare haud potuissent; quare alii tellurem exercebant agrosque colebant. Summos viros, quin etiam reges, olim cultioni agrorum vacasse, satis patet ex priscis historiarum monumentis. Alii, quibus curta supellex erat domi, artes sellularias, quae vel honestae vel minus honestae habebantur, addiscebant, victumque sibi illis parabant. Alii denique arma tractabant, lanistaeque, vt artem vibrandorum armorum calerent, dabant operam. Incolumitas enim reipublicae diuturna esse nequireret, nisi essent, qui hostes patriae repellerent, illam iniuriam vindicarent, ciuibusque praestarent securitatem. Quam diu itaque Graeci sic suos filios educandos instituendosque curabant, vnusquisque illorum aliquid facile ad communem utilitatem asserre poterat. Ex quo autem mollitiei se dabant, de imperio decertabant, artesque et liberales et illiberales negligebant, de illorum salute erat actum. O felix igitur respublica, terque quaterque felix, cuius ad clauum sedet Princeps, cui semper ciuium felicitas est proposita, qui que suam curam in eo ponit, vt litterarum studia artesque omnes efflorescant. Omnium sane ingratisissimi essemus, nisi CAROLI, Ducis Brunsvicensis et Luneburgensis, Patris Patriae longe Clementissimi, prouidam mentem, qua utilitati publicae promouendae inuigilat, mente piissima veneremur. Artes antea ciuibus suis plane incognitas magnis sumtibus suas

i) de Educ. liber. p. m. 83.

k) de Orat II. 9.

suas in regiones intulit; quas citius sui aequae iam dextre promteque ac exteri exercent, hacque ratione nullum laborem recusantes, non modo vitam sustentare, sed etiam cum exteris quaestuosam mercaturam instituire, atque ita multo facilius, quae terra nostra non profert, possunt inuehere. Quanto autem amore in musas ducatur, vel potius rapi videatur, Seminaria reipublicae, scholas dico, Gymnasia et Julio-Carolinam illam academiam lacte florentem, satis testantur. Tanta Serenissimi nostri Principis est gratia, tanta munificentia, qua litterarum officinas complectitur, fouet, ornatque quam clementissime, ut seram aliquando posteritatem historiarum tabulis vix fidem habuit scholas et Gymnasia habere, in quibus liberales artes disciplinaeque ad humanitatem pertinentes doceantur, et hoc modo iuuentus litteris mancipata ad studia academica praeparetur. Nouum condidit Collegium a Serenissimo fundatore *Carolinum* appellandum: in quo non solum linguae tradantur ad consequendam eruditionem necessariae, sed etiam omnes disciplinae artesque, quibus nemo, qui aliquando in eruditorum censum cupit referri, et simul honestam suauemque vitam agere, seque rei publicae vtilem gessit efficere, carere potest. Summas igitur CAROLO, Serenissimo Duci Brunsvicensi et Luneburgensi, maximasque demississime ago gratias, quod me quoque professoribus in Carolino bonas artes publice profitentibus quam gratiosissime voluerit adscribere, meque antiquitates Graecas, quarum cognitio et maxime necessaria et admodum iucunda merito habetur, iusserit interpretari. Quis enim, quaeso, rituum cognitione, qui apud eos viguerunt, destitutus, auctores graecos recte poterit intelligere?

Quid? quod saepius in interpretandis latinis auctoribus aqua haerebit, nisi illa in subsidium vocetur. Sic *victorem Olympiae citare l)*, longe aliud quid significat, quam plerique interpretantur: et vel Horatius in primo carmine nos id docet, ita canens:

Sunt, quos curriculo puluerem Olympicum
Collegisse iuuat: metaque feruidis
euitata rotis, palmaque nobilis
terrarum dominos euehit ad deos.

Cicero in Oratione pro *Flacco m)* ludorum olympicorum victores cum illis, quibus Romae triumphus fuit decretus, confert, et expresse affirmat, prope maius

l) Corn. Nep. in Praef.

m) Cap. III.

maius et gloriosius esse apud graecos citari victorem, quam Romae triumphare. Eam aequè multum vtilitatis interpretandis tabulis noui foederis afferre, nemo negabit, nisi qui sacrae hermeneutices expertus est. Quid enim illud sibi vult in apocalypsi Ioannea n): καὶ δώσω αὐτῷ λίθον λευκὸν; Certe nihil aliud, quam omnium criminum accusatione illum liberabo. Ac iis verbis Ouidius n) lucem quamdam inferre videtur, cuius versus, qui afferantur, haud indigni sunt.

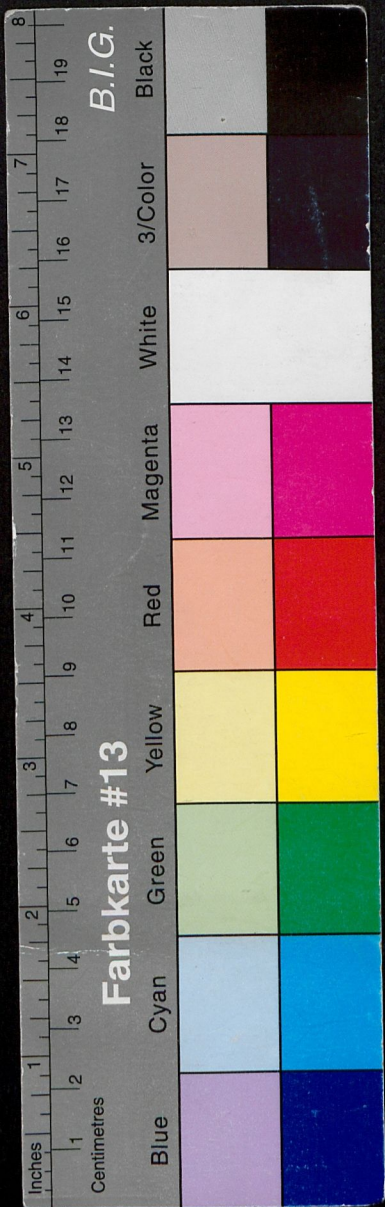
*Quae (vrna) simul effudit numerandos versa lapillos.
Omnibus e nigro color est mutatus in album.*

Quare in interpretandis graecorum antiquitatibus id sedulo sum acturus, vt omnia quae vel scripturae S. vel auctorum Graecorum et latinorum interpretationi quicquam foenerare lucis videntur, diligenter obseruem, et auditoribus exponam perspicue. Vos itaque, *Generosi Nobilissimique iuuenes*, ad has meas scholas ea, qua par est, humanitate inuito: nec est, quod de Vestra diligentia addubitem, aut vestram frequentiam desperem. Haec enim est voluntas *Herculis nostri Musagetae* longe clementissimi, vt bonis litteris pristinus suus et antiquus perstet splendor. Caeterum pro incolumitate Patris Patriae Clementissimi, totiusque familiae Serenissimae, preces meas, quas quotidie facio, vestris adiuuate ardentissimis. Sic enim fiet, vt omnia in DEI honorem cedant, vtque spei et voto Principis nostri sapientia pariter et clementia longe eminentissimi, satisfiat cumulate. Scribebam Brunsvigae d. Oetobr. cio MCC XLV.

n) Cap. II. 17.

o) Metamorph. XV. 44. 45.

Q. K. 450, 17.

DE

X 2316419

Π g
580

CVRA GRAECORVM VETERVM

QVAM IN EDVCATIONEM FILIO-
RVM IMPENDERVNT
PAVCA PRAEFATVS

IVVENES BONIS LITTERIS DEDITOS

AD AVDIENDAS IN CAROLINO
ANTIQVITATES GRAECAS
INVITAT HVMANITER

M. IO. DAVID HEVMANNVS,
COLLEGI CAROLINI PROFESSOR EXTRA ORDINEM PVBLICVS,
ET GYMNASII DVICALIS CATHARINIANI
CONRECTOR.

BRVNSVIGAE LITTERIS MEYERIANIS.

1745